

Een lieflijke geur?

Als in Tenach sprake is van ‘een lieflijke geur’ betreft het altijd de geur van het brandoffer dat de mens brengt en dat voor God welgevallig is.

Verskillende vertalingen zeggen dat de geur van zo’n offer ‘lieflijk’ is. Enkele Engelse vertalingen hebben het over ‘pleasing aroma’. Hier volgen vertalingen van dit woord in diverse uitgaven:

HSV: aangenaam

NBV21: de geur behaagde de Heer

Oussoren: reuk die tot rust brengt

Tora: geur van gerustheid

NBG 1951: lieflijke geur.

Buber-Rosenzweig: Ruch des Geruhens

Fox: soothing savor (rustgevend, kalmerend)

In het Hebreeuws staat, getranslitereerd: *reach hanichoach*. De combinatie *reach nichoach* komt meer dan 25 keer voor in Tenach, vooral in de offerdienst zoals die in Leviticus en Numeri beschreven wordt. Steeds is sprake van een brandoffer, meestal van dieren, soms van graan. En als het een brandoffer betreft wordt het geofferde volledig verbrand.

Wat de betekenis is van het lidwoord *-ha* dat in Genesis 8:21 staat (*hanichoach* in plaats van *nichoach*) als Noach offert, weet ik niet. Wel lijkt daar *hanichoach* een zelfstandig naamwoord te zijn, terwijl *nichoach* als bijvoeglijk naamwoord functioneert. (Ik heb trouwens geen enkel commentaar gevonden waar men aandacht heeft voor dit verschil).

Het lidwoord *ha-* (de letter *heh*) heeft in Genesis 1 bij de schepping óók een bijzondere betekenis. Alleen van de zesde dag, de dag waarop de schepping voltooid werd, wordt gezegd ‘dé zesde dag’. De andere dagen worden alleen met het betreffende getal aangeduid.

Nu kan voor vleeseters de geur van vlees op een barbecue wel aangenaam zijn, de geur van verbránd vlees zal zelfs voor de meest verstokte vleeseter echt niet aangenaam ruiken.

Aangebrand vlees, laat staan verbrand vlees, is walgelijk. En vertalingen die spreken over een ‘aangename’ of ‘lieflijke geur’ of ‘een geur die behaagt’ geven dan ook echt niet weer wat het Hebreeuws bedoelt.

Het woord *nichoach* betreft trouwens niet de geur die men ruikt, maar de geur die verspreid wordt. Het gaat niet over ‘ruiken’, maar over ‘geuren’. Mijn vertaling is dan ook: De geur die rust brengt.

De vraag is hoe een offer dat volledig verbrand wordt een rustgevende geur kan verspreiden. Gods toorn wordt opgewekt door de wandaden van mensen, maar als de mens zorgt voor iets dat geur verspreidt zal God zijn toorn inhouden en de mensheid niet vernietigen. En geur verspreiden gebeurt door goede daden.

Lukas de Groot, Oktober 2024